

ЛИТОВСКИЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

53.

KURIER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Пятница. 2-го Июля — 1837 — Wilno. Piątek. 2-go Lipca.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Вильна, 29-го Июня.

25-го ч. с. м. празднуемъ былъ въ нашемъ городѣ Высочайшій день Рожденія Его Императорскаго Величества Государя Императора НИКОЛАЯ I-го.

Въ 9 часовъ утра, Гг. Командиръ 1-го Пѣхотнаго Корпуса и Гражданскій Губернаторъ, принимали поздравленія Духовенства, Военныхъ и Гражданскихъ Чиновниковъ, а также знатнѣйшихъ Дворянъ и другихъ сословій.

Въ 10 часовъ началась Божественная Литургія въ Церкви Св. Духа, по окончаніи коей, отправлено молебствіе съ провозглашеніемъ многолѣтія Государю Императору и всему Августѣйшему Императорскому Дому. Литургію и молебствіе совершалъ Настоятель Монастыря Архимандритъ *Платонъ* соборный; при чемъ послѣ краткой приличной рѣчи, произнесенной Архимандритомъ *Платономъ*, освященъ флагъ Виленской крѣпости, который при пушечной пальбѣ, выставленъ на одной изъ горъ крѣпости, называемой Крестовою. Во всѣхъ церквахъ прочихъ исповѣданій совершенно также молебствіе.

Въ 4 часа по полудни, у Г. Гражданскаго Губернатора, для знатнѣйшихъ особъ, былъ обѣдъ.

Вечеромъ городъ былъ иллюминированъ и на Ратушномъ бульварѣ играла военная музыка.

По заведенію въ здѣшнемъ городѣ обыкновенію, и въ нынѣшнемъ году производился сборъ Пасхальной милостыни въ пользу Человѣколюбиваго Общества. Имена почтенныхъ Дамъ, которыя приняли на себя трудъ въ этой Христіанской услугѣ, также количество собранныхъ ими пожертвованій, слѣдующія:

	Подписи.	Число.	Серебром.		Ассигнац.	
			Р.	к.	Р.	к.
Ея Превосх. Бантышъ-Каменская	3	37	68	3½	505	—
— — Совѣтница Вилен. Гражданской Палаты <i>Витановская</i>	—	—	1260	5	70	—
— — Подкоморша Борисовскаго Уѣзда <i>Волленикова</i>	2	54	215	66	50	—
сверхъ сего одно перо дамское строусовое, которое отдано въ лавку нищенъ.						
— — Супруга Судьи Межеваго Апелляціоннаго Суда Минской Губер. <i>Каменская</i>	—	—	1120	—	25	—
— — <i>Софія Ромеръ</i>	—	—	14	275	85	—

WIAOMOŚCI KRAJOWE.

Wilno, 29-go Czerwca.

Dnia 25-go ter. m. obchodzony był w naszym mieście Wysokiej uroczystości dzień Urodzin Najjaśniejszego Cesarza Jego Mości NIKOŁAJA I-go.

O godzinie 9-ey z rana, PP. Dowódca 1-go Korpusu Piechoty i Gubernator Cywilny, przyjmowali powinszowania Duchowieństwa, Urzędników Wojskowych i Cywilnych, tudzież znaczniejszych Dworzan i innych stanów obywateli.

O godzinie 10-tey zaczęła się Msza Święta w Cerkwi S. Ducha, po której skończeniu odprawiono modły z zaśpiewaniem mnogich lat Cesarzowi Jego Mości i całemu Najjaśniejszemu Cesarowskiemu Domowi. Mszą Świętą i modły odprawiał sobornie Przełożony Monasteru Archimandryta *Platon*; przy czém po krótkiej stosownej mowie, przez Archimandrytę *Platona* mianey, poświęcona została Chorągiew twierdzy Wileńskiej, którą wśród huku dział wystawiono na jednej z gór twierdzy, nazywaney górą Trzech Krzyżów.— We wszystkich kościołach innych wyznań także odprawione modły.

O 4-ey z południa, u P. Gubernatora Cywilnego był dla osób znaczniejszych obiad.

Wieczorem miasto było oświecone, i na placu Ratuszowym grała muzyka wojskowa.

Podług zwyczaju, w mieście tutejszém zaprowadzonego, i w roku teraźniejszym odbyła się Kwesta Wielkonocna, na rzecz ubogich Domu Dobroczynności. Imiona Szanownych Dam, które tę chrześcijańską posługę podjęły, oraz ilość uzbieranych przez nie ofiar, są następujące:

	Pod-Imper.	Czerw. zlot.	Srebre.		Assygnac.	
			R.	к.	R.	к.
JW. <i>Bantysz-Kamieńska</i>	3	37	68	3½	505	—
— z Pacowskich <i>Witanowska</i> Radczyni Izby Cywilnej Wileńskiej	—	—	1260	5	70	—
— <i>Woltowiczowa</i> , Podkomorzyna Pttu Borysowskiego	2	54	215	66	50	—
nadto pióro damskie strusie, które oddano do sklepu ubogich.						
— z Obuchowiczów <i>Kamieńska</i> , Sędzina Granicz. Sądu Appel. Gubernii Mińskiej	—	—	1120	—	25	—
— <i>Zofia z Białtozorów Römerowa</i>	—	—	34	275	85	—

Человѣколюбивое Общество, сообщая о семъ Публичкѣ, первымъ долгомъ считаетъ, изъяснить отъ имени бѣдныхъ глубочайшую признательность почтеннымъ Дамамъ, которыя по чувству человѣколюбія и внушенію собственнаго сердца, приняли на себя эту обязанность, соединенную со многими непріятностями, а вмѣстѣ и Почтенной Публичкѣ, которая своими пожертвованіями, постоянно вспомоществуетъ сему заведенію.

Мысли объ усовершенствованіи Сельскаго Хозяйства, и улучшеніи быта поселянъ хлѣбопашцевъ.

Большая часть книгъ изданныхъ у насъ въ Россіи объ усовершенствованіи земледѣлія и улучшеніи сельскаго хозяйства, вообще содержатъ въ себѣ переводныя статьи, хотя и лучшихъ иностранныхъ агрономовъ, но мало принаровленные къ настоящему положенію имѣній и сельскаго хозяйства въ Россіи. Недостатки эти побудили насъ въ предлагаемомъ сочиненіи сдѣлать нѣкоторые очерки настоящаго состоянія сельскаго хозяйства и быта поселянъ въ отечествѣ нашемъ и изложить мысли о возможности ихъ улучшенія.

Книга эта будетъ заключать въ себѣ слѣдующія статьи:

Глава I. Взглядъ на настоящее состояніе помѣщичьихъ имѣній и бытъ крестьянъ ихъ. — Отношенія помѣщиковъ къ крестьянамъ. — Причины обремененія помѣщичьихъ имѣній долгами и упадка общаго кредита. — Причины бѣдности крестьянъ и медленныхъ успѣховъ сельскаго хозяйства. — Существенныя надобности поселянъ. — *Глава II.* Средства къ улучшенію сельскаго хозяйства вообще. — Возможность улучшенія настоящаго быта поселянъ. — Образцовые хутора. — Средства побужденія и поощренія крестьянъ къ исправному веденію хозяйства. — Мѣрскіе денежныя капиталы для вспоможенія нуждающимся поселянамъ хозяевамъ. — Запасныя мѣрскіе хлѣбныя магазейны и общественныя запашки. — Уплата Государственныхъ податей и повинностей. — *Глава III.* Предварительныя смѣты сельскимъ работамъ и своевременное ихъ распределеніе. — Заготовленіе и перевозка матеріаловъ для предполагаемыхъ построекъ. — Хозяйственныя и другія строенія. — Составленіе отчетовъ по хозяйству и сельская бухгалтерія. — *Глава IV.* Краткое обозрѣніе хозяйственныхъ отраслей въ Россіи. — О нововведеніяхъ вообще. — Сбереженіе лѣсовъ и ихъ употребленіе. — Нравственное образованіе поселянъ. — Заключение. — Цѣна за экземпляръ по два рубля серебромъ съ пересылкою во всѣ мѣста Россійской Имперіи. Господа подписавшіеся означивъ ясно свои адреса получаютъ книги въ Іюль мѣсяцъ, а до того будутъ имъ высланы билеты.

Сочинитель сей книги есть нѣкто Г. Шалѣтъ. Отдавая должную справедливость полезному его намѣренію, и желая, по просьбѣ его, содѣйствовать распространенію означеннаго сочиненія, (которое по словамъ Автора составлять будетъ не менѣе 350 страницъ), Г. Министръ Внутреннихъ Дѣлъ отъ 23 минувшаго Мая № 516, изволилъ предписать; открыть по вѣренной мнѣ Губерніи подписку на сію книгу, подъ ближайшимъ моимъ наблюденіемъ.

Въ слѣдствіе сего Редакція газеты Литовскаго Вѣстника помѣстивъ присланный въ оную экземпляръ Программы, имѣть честь уведомить, что желающіе воспользоваться настоящимъ изданіемъ, должны обратиться къ Его Превосходительству Г. Виленскому Гражданскому Губернатору съ требованіемъ своимъ, присоединяя къ оному подписныя деньги и адреса.

Санктпетербургъ, 21-го Іюня.

4-го Іюня, Его Императорское Высочество Государь Наслѣдникъ Цесаревичъ, въ пять часовъ утра, оставилъ Тобольскъ, и проѣхавши прежнимъ трактомъ до города Тюмени, гдѣ былъ ночлегъ, на другой день, 5-го числа, принявъ направленіе къ югу, на городъ Ялуторовскъ, лежащій около пяти верстъ разстояніемъ отъ большой дороги; помолившись въ церкви и обозрѣвши городъ, куда стеклось великое множество народа изъ всѣхъ волостей, Государь Наслѣдникъ изволилъ отправиться въ дальнѣйшій путь, по тракту на Курганъ, куда и прибылъ во второмъ часу за полночь.

6-го числа, въ день Св. Троицы, Государь Цесаревичъ присутствовалъ при отправленіи Божественной Литургіи. Отъ Кургана началось возвратное шествіе Великаго Князя съ востока на западъ, изъ предѣловъ Азіи къ предѣламъ Европы. Въ Сибири Его Высочество, съ особеннымъ удовольствіемъ, видѣлъ повсюду хлѣбородныя земли, обильныя пастбища и необыкновенное вообще богатство въ дарахъ природы, изъ коихъ многія еще доселѣ не тронуты, по

Towarzystwo Dobroczynności, podając o tém do wiadomości publicznej, za najpierwszy dla siebie uznaje obowiązek, oświadczyć, w imieniu ubogich, najgłębszą wdzięczność Szanownym Damom, które, z wyższych uczuć ludzkości i pobudek serca własnego, posługę tę, mnogiemu połączoną przykreściami i trudami, spełnić aczyły, a razem i Szanownej Publiczności, która ofiarami swemi zakład ten statecznie wspiera.

Мысли о усовершенствованіи Господарства Виѣвскихъ и улучшеніи быта вѣвскихъ Ролниковъ.

Вielka часть книгъ, wydanych у насъ w Rossyi o udoskonaleniu Rolnictwa i ulepszeniu Gospodarstwa Wiejskiego, zawiera w sobie w powszechności artykuły tłumaczone, chociaż lepszych nawet agronomów cudzoziemskich, ale mało zastosowanych do obecnego stanu majątków i gospodarstwa wiejskiego w Rossyi. Niedostatki te były dla nas pobudką w ogłaszającym się teraz dziele zrobić niektóre rysy rzeczywistego stanu gospodarstwa wiejskiego i bytu włościan w kraju naszym, tudzież wyłożyć myśli o możności ich ulepszenia.

Księga ta zawierać będzie w sobie rzeczy następujące:

Rozdział I. Rzut oka na teraźniejszy stan majątków obywatelskich i byt ich włościan. — Stosunki obywateli z włościanami. — Przyczyny obciążenia majątków obywatelskich długami i upadku ogólnego kredytu. — Przyczyny ubóstwa włościan i powolnych postępów gospodarstwa wiejskiego. — Istotne potrzeby włościan. — *Rozdział II.* Środki do ulepszenia gospodarstwa wiejskiego w powszechności. — Możliwość ulepszenia teraźniejszego bytu włościan. — Wzorowe folwarki. — Środki pobudzenia i zachęcenia włościan do porządnego prowadzenia gospodarstwa. — Gminne kapitały pieniężne dla włościan gospodarzy, potrzebujących pomocy. — Zapasne gminne magazyny zbożowe i gminne zasiewy. — Opłata podatków i powinności państwa. — *Rozdział III.* Poprzednicze obliczenie robot wiejskich i rozrządzenie ich w swoim czasie. — Przysposobienie i przewóz materyałów dla zamierzonych budowli. — Gospodarskie i inne zabudowania. — Sporządzenie rachunków gospodarstwa i buchalterya wiejska. — *Rozdział IV.* Krótkie obejrzenie gałęzi gospodarskich w Rossyi. — O wprowadzeniu nowości w ogóle. — Strzeżenie lasów i ich użycie. Moralne ukształcenie włościan. Zakonczenie. — Cena egzemplarza dwa ruble srebrem, z przesyłką do wszystkich miast Państwa Rossyjskiego. Panowie Subskrypcy, opisawszy wyraźnie swoje adresy, otrzymają książkę w miesiącu Lipcu, a tymczasem będą im wydane bilety.

Autorem tego dzieła jest pewny JP. Szalot, którego pożytecznemu przedsięwzięciu oddając należną sprawiedliwość i pragnąc, na prośbę jego, przyłożyć się do rozszerzenia pomienionego dzieła, które, podług zapewnienia Autora, niemniej, jak 350 stronic ma obejmować, P. Minister Spraw Wewnętrznych polecił Wileńskiemu Cywilnemu P. Gubernatorowi ogłosić pod bliższym swym okiem subskrypcyą na tę książkę.

Skutkiem czego, Redakcja Gazety Kur. Litt. przysłałszy sobie egzemplarz prospektu, po wyżej umieściwszy, ma honor uwiadomić, że chcący korzystać z tego dzieła, mogą się udać do tegoż JW. Cywilnego Gubernatora Wileńskiego, ze złożeniem pieniędzy prenumeracyjnych i przysłaniem swojego adresu.

Sanct-Petersburg, dnia 21-go Czerwca.

Dnia 4 Czerwca, Jego Cesarska Wysokość Następcą Cesarzewicz, o godz. 5 z rana opuścił Tobolsk i przejechałszy tymże co pierwiej traktem do miasta Tiumenty, gdzie miał nocleg, nazajutrz, d. 5-go skierował się ku południowi, na miasto Jałutorowsk, położone o wiorst pięć od wielkiego traktu; pomodliwszy się w Cerkwi i obejrzawszy miasto, dokąd zebrało się wielkie mnóstwo ludu ze wszystkich włości, Cesarzewicz Jmć udał się w dalszą podróż, traktem do Kurhana, gdzie stanął o 2 po północy.

Dnia 6-go, w dzień Sw. Trójcy, Cesarzewicz był na mszy Sw. Od Kurhana zaczęła się powrotna podróż WIELKIEGO XIĘCIA ze wschodu na zachód; od granic Azji, ku granicom Europy. W Syberyi, Jego Cesarska Wysokość ze szczególnym zadowoleniem widział żywe niwy, bujne pastwiska i nadzwyczajne w ogólności bogactwa darów przyrodzenia, z których wiele są jeszcze nieuknięte z przyczyny małej ludności. Mieszkańcy tego dalekiego kraju, w uniesieniu radości i

причинѣ бѣднаго посѣщенія. Жители сего отдаленнаго края, въ восторгѣ радостнаго умиленія и благодарности за посѣщеніе ихъ Августѣйшимъ путешественникомъ, восклицали повсемѣстно: Доселѣ наша земля была Сибирью; съ сихъ поръ стала Россіей. Въ 5-ти верстахъ отъ Кургана, Его Высочество вступилъ въ Оренбургскую губернію, гдѣ имѣлъ первый свой ночлегъ въ Слободѣ Чумляцкой, не доѣзжая 90 верстъ до города Челябинска.

7-го числа, въ 12-мъ часу утра, Государь Наслѣдникъ прибылъ въ Челябинскъ, и остановившись въ ономъ только для молитвы и для обозрѣнія города, продолжалъ путь свой далѣе; на вѣсьмъ переездѣ по Челябинскому уѣзду, Его Высочество видѣлъ повсемѣстное благоденствіе жителей, и природу, сколько разнообразную видами, столько богатую произведеніями естественными; по мѣрѣ приближенія къ западу, мѣста становились возвышеннѣе и гористѣе; отъ Кундравинской Слободы путь Его Высочества пролегалъ опять по хребту Уральскихъ горъ, которыя между Миасскимъ и Златоустовскимъ заводами достигаютъ наибольшей высоты, и образуютъ глубокія и живописныя долины. Осмотрѣвши быстро всѣ роды производствъ на Миасскомъ золотопромывальномъ и мѣдиплавильномъ заводѣ, Государь Великій Князь отправился на ночлегъ въ Златоустовскій заводъ, куда и прибылъ въ одиннадцатомъ часу вечера. Въ Миасскомъ заводѣ имѣлъ честь представляться Его Высочеству Екатеринбургскій Градской Глава, со всеподданнѣйшею просьбою, дозволить пожертвовать отъ купеческаго Екатеринбургскаго общества, добровольно собранные 30 т. рублей, на устройство инвалиднаго дома, въ ознаменованіе незабвеннаго посѣщенія Его Высочествомъ города Екатеринбурга.

8-го числа, помолвившись въ церкви, Его Высочество изволилъ осматривать всѣ части Златоустовскаго завода, входилъ во всѣ подробности по производству издѣлій, осматрѣлъ гошпиталь, арсеналъ и разныя образцы приготовленныхъ оружій изъ стали и булата, и послѣ обѣда всходилъ на гору Уренгу, имѣющую до 2,500 футовъ высоты надъ поверхностію моря. (С. II.)

— Его Императорское Величество, по положенію Комитета Гг. Министровъ, въ 18 день минувшаго Мая, Высочайше повелѣть соизволилъ: постановить на будущее время общіе правила, чтобы Министры и Главноуправляющіе отдѣльными частями, по праву предоставленному имъ указомъ Комитету Министровъ 6 Мая 1831 года и положеніемъ оного, Высочайше утвержденнымъ 7 Іюня 1836 года, назначали вознагражденіе военныхъ офицеровъ, нежелающихъ производствъ въ гражданскія чины, одно только годовое жалованье, не принимая въ расчетъ никакихъ сверхъ оного производимыхъ окладовъ. (Опуб. Пр. Сен. Іюня 10 дня 1837 года.)

— Его Императорское Величество, согласно разсмотрѣнному въ Комитетѣ Гг. Министровъ представленію Г. Министра Финансовъ, въ 11 день минувшаго Мая, Высочайше утвердить соизволилъ товарищество, составившееся изъ Генераль-Лейтенанта Экельна, Подполковника Жукайова, Инженеръ-Капитана Теше и Почетнаго Гражданина Торлецкаго, для устройства и содержанія въ Бобруйскѣ Свекло-сахарнаго въ большомъ видѣ завода, на основаніи заключеннаго между ними условія. По означенному же условію первоначальный капиталъ товарищества опредѣленъ въ 50 т. руб. съ раздѣленіемъ между упомянутыми четырьмя лицами, на равныя части и съ тѣмъ, что въ случаѣ недостатка оного, для приведенія завода въ полное дѣйствіе, товарищи увеличатъ вклады по общему усмотрѣнію. До началія дѣйствій завода, число участвующихъ, безъ особыхъ причинъ и общаго согласія, увеличиться не можетъ; каждый изъ товарищей можетъ передать пай свой въ постороннія руки; но не иначе какъ съ общаго согласія и въ такомъ только случаѣ, если участвующіе не пожелаютъ принять участокъ его на томъ же основаніи, какъ оный передавался бы постороннему. По окончаніи каждаго года вырученная сумма должна быть раздѣляема между вкладчиками поровну, за исключеніемъ нѣкоторой части барыша, которую предположено оставлять на увеличеніе заведенія, если сіе произнано будетъ полезнымъ по большинству голосовъ; управленіе дѣлами товарищества поручится, по выбору участниковъ одному изъ товарищей; въ случаѣ же невозможности къ сему, опредѣлится особый управляющій, который и подчинится отчету на особо изложенныхъ въ условіи правилахъ. Спорные случаи должны быть разбираемы окончательно и безъ доведенія до судебныхъ мѣстъ тремя посторонними посредниками. Остальные за тѣмъ пункты условія касаются до внутренняго управленія заводомъ. Г. Министръ Финансовъ, объявля о семъ Высочай-

вдѣчностію зъ odwiedzin Wysokiego Podróżnego, wykrzykiwali wszędzie: „Dotąd ziemia nasza była Syberją—odtąd stała się Rosyją!”, O 50 wiorst od Kurhana, Jego CESARSKA Wysokość wjechał w granice Orenburskiej Gubernii, gdzie miał pierwszy nocleg w Słobodzie-Czumlackiej, o 90 wiorst niedojeżdżając do miasta Czeliabińska.

D. 7-go, o godz. 12, z rana, NASTĘPCA przybył do Czeliabińska, i, zatrzymawszy się w niēm tylko dla nabożeństwa i obejrzenia miasta, dalej swą podróż ciągnął; w przejeździe przez powiat Czeliabiński, Jego CESARSKA Wysokość widział powszechny dobry byt mieszkańców i naturę równie urozmaiconą widokami, jak i obfitą w płody; w miarę zbliżania się ku zachodowi, miejsca stawały się coraz wyższemi i bardziey górzystemi; od Kundrańskich słobód, droga, którą CESARZEWICZ przebywał, szła znowu po paśmie gór Uralskich, które, między zakładami: Miasskim i Zlatoustowskim, dosięgają naywiększey wyniosłości i tworzą głębokie, malownicze doliny. Obejrzawszy na prędce wszystkie rodzaje robot w Miasskiej przemysłowni złota i hamerni, Jego CESARSKA Wysokość odjechał na nocleg do zakładu Zlatoustowskiego, dokąd przybył o 11 wieczorem. W Miasskim zakładzie miał zaszczyt przedstawiać się NASTĘPCY Główna miasta Ekaterynburga, z nayuniższą prośbą o pozwolenie ofiarowania od stanu kupieckiego tegoż miasta, dobrowolnie złożonych 30,000 rubli na urządzenie domu Inwalidów, dla uwiecznienia pamiątki bytności CESARZEWICZA w Ekaterynburgu.

D. 8-go pomodliwszy się w Cerkwi, Jego CESARSKA Wysokość raczył oglądać wszystkie części Zlatoustowskiego zakładu, wchodził we wszystkie szczegóły robot, oglądał lazaret, arsenał i próbki różney broni, wyrobione ze stali i damaszku, a po obiedzie wchodził na górę Urengę, wyniesioną na 2500 stóp nad powierzchnią morza. (P. P.)

— Jego CESARSKA Mość, po nastąpieniu postanowieniu Komitetu PP. Ministrów, dnia 18-go zeszłego Maja, Narwyrz rozkazać raczył: postanowić na czas przyszły za powszechne prawidło, ażeby Ministrowie i Główno-Zarządzający oddzielnemi częściami podług prawa, danego im przez Ukaz do Komitetu Ministrów 6 Maja 1831 roku, i przez nastate jego postanowienie, Narwyrz utwierdzone 7 Czerwca 1836 roku, naznaczali jako wynagrodzenie dla wojskowych Oficerów, niezłychających podniesienia do rang cywilnych, samę tylko roczną płacę, nie przyymując do rachunku żadnych wydawanych prócz tego wyznaczeń. (Ogł. Rz. Sen. 10 Czerwca 1837 r.)

— Jego CESARSKA Mość, zgodnie z rozpatrzonem w Komitecie PP. Ministrów przedstawieniem P. Ministra Skarbu, dnia 11-go zeszłego Maja, Narwyrz utwierdzić raczył Kompanią, złożoną z Jenerał - Porucznika Ekelną, Podpółkownika Żukanowa, Kapitana Inżynierji Tesze i Poczetnego Hraźdanina Torleckiego, dla założenia i utrzymywania w Bobruysku fabryki Cukru z Burakow na wielką skalę, na ośnowie zawartej między nimi umowy. Podług tej umowy, początkowy kapitał kompanii ma się składać z 50 tysięcy rubli, z rozdzieleniem pomiędzy wspomnianemi czterma osobami, na równe części i z warunkiem, że w razie niedostatku tego kapitału, dla przyprowadzenia fabryki do zupełnego działania, kompaniści powiększają składki podług wspólnej uwagi. Przed rozpoczęciem działañ fabryki, liczba uczestniczących, bez szczególnych przy czyn i wspólnej zgody, powiększyć się nie może; każdy z kompanistów może przelać swą akcyą w ręce postronne, ale nie inaczej, jak za spólną zgodą i w takim tylko razie, jeżeli wspólnicy nie zechcą przyjąć jego części na teyże ośnowie, na jakiejby ta ustąpiąca była postronnemu. Po upływie kaźdego roku zebrana summa powinna być rozdzielana pomiędzy wspólnikami po równej części, z wyjątkiem pewnej części zysku, którą postanowiono zostawiać na powiększenie fabryki, jeżeli to większością głosów uznane będzie za pożyteczne; zarząd sprawami kompanii poruczy się, podług wyboru uczestników jednemu z kompanistów; w zdarzeniu zaś niemożności, będzie naznaczony osobny zarządca, który będzie ulegał zdaniu rachunków na osobno opisanych w umowie prawidłach. Spory powinny być rozstrzygane ostatecznie i bez udawania się do mieysc sądowych przez ustronnych pośredników. Dalsze zatęm punkta, odnoszą się do wewnętrznego zarządu fabryki. P. Minister Skarbu, objawiwszy o tym Narwyrz rozkazie założycielom pomienionej kompanii, doniósł o nim Rządzącemu Senatowi dla opublikowania. (Op. przez Rz. Sen. 10 Czerwca 1837 r.)

шемъ повелѣніи учреждителямъ означеннаго товарищества, донесъ объ ономъ Правительствующему Сенату для обнародованія. (Опуб. Пр. Сен. Іюня 10 дня 1837 года.)

— Государь Императоръ, по положенію Комитета Гг. Министровъ Высочайше повелѣть соизволилъ: 1.) Предоставить Градскимъ Думамъ смѣты на всѣ постройки и исправленія зданій, гдѣ расходъ не можетъ превышать пяти сотъ рублей, составлять не по правиламъ урочнаго положенія, а по прежнему порядку, не измѣняя въпрочемъ существующаго нынѣ правила, чтобы смѣты сїи разсматривались въ Губернскихъ Строительныхъ Коммиссіяхъ. — 2.) Составленіе смѣтъ на исправленія болѣе важныхъ, или возведеніе новыхъ зданій, поручать членамъ Губернскихъ Строительныхъ Коммиссій во время осмотра ими казенныхъ зданій Губернскаго вѣдомства и поставить въ обязанность Градскимъ Думамъ входить съ представленіями о подобныхъ надобностяхъ одинъ разъ въ годъ непременно къ 1 Сентября. 3. Въ случаѣхъ нетерпѣливыхъ отлагательства, предоставить Губернскому Начальству по представленіямъ Думъ, посылать на мѣсто Членовъ Строительныхъ Коммиссій, платя прогоныя деньги изъ городскихъ доходовъ. (Опуб. Пр. Сен. Іюня 10 дня 1837 года.)

— Государь Императоръ, по положенію Комитета Гг. Министровъ, въ слѣдствіе представленія Г. Министра Народнаго Просвѣщенія, въ 18 день минувшаго Мая, Высочайше повелѣть соизволилъ: Инспекторамъ казенныхъ училищъ сверхъ опредѣленнаго имъ жалованья, производить квартирные деньги: въ С. Петербургскомъ и Московскомъ Учебныхъ округахъ по 1,000 рублей, а въ Харьковскомъ, Казанскомъ, Одесскомъ, Кіевскомъ и Дерптскомъ по 800 рублей въ годъ, изъ суммъ положенныхъ по штатамъ на содержаніе Управленій учебныхъ округовъ. (Опуб. Правитель. Сен. Іюня 16 дня 1837 года.) (С. В.)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

П р у с с і я.

Берлинъ, 27-го Іюня.

За нѣсколько предъ симъ дней возвратился въ здѣшнюю столицу Французскій Посолъ при нашемъ Дворѣ Г. Брессонъ.

— Изъ Принцевъ Королевской Фамиліи и высшихъ Государст. Чиновниковъ многіе теперь выѣхали изъ столицы; одни отправились для объѣзда Королевства и для смотра войска, другіе къ водамъ для поправленія здоровья. О ревѣ, которая здѣсь будто бы должна была происходить и о прибытіи въ Берлинъ знатныхъ гостей совершенно умолкли, даже кажется, что слухъ этотъ совершенно былъ неоснователенъ.

— Въ публикѣ слышно, что Е. Велич. Король отправился въ Теплицъ, откуда послѣ употребленія водъ, возвратится въ первыхъ числахъ Августа въ Потсдаму.

По случаю кончины Англійскаго Короля, Дворъ наложилъ трауръ на три недѣли.

Познань, 28-го Іюня.

Ни одно изъ Польскихъ сочиненій такъ быстро не раскуплено, какъ *Записки Іоана Хризостома Паска*. Едва прошелъ годъ какъ у книгопродавцевъ не стало экземпляровъ этого драгоценнаго сочиненія. На дняхъ повторено изданіе сей книги; ее можно получать въ книжномъ магазинѣ Гейна.

— Въ Мекленбургскихъ газетахъ, до сихъ поръ ни слова не говорить о Герцогинѣ Орлеанской. Даже въ статьяхъ изъ Парижа все пропущено, что касается брачныхъ празднествъ сей Герцогини.

— По донесеніямъ изъ Чарниковскаго уѣзда, одинъ музыкантъ изъ Наклы, замерзъ ночью 19 Мая сего года. (С. С.)

А в с т р і я.

Вѣна, 24-го Іюня.

Эрцгерцога Іоана во время путешествія въ Россію, сопровождать будутъ Фельдмаршалъ Порутчикъ Князь Виндишгерцъ и Генераль-Маіоръ Князь Карлъ Лихтенштейнъ.

— При строгомъ изслѣдованіи оказалось что болѣзнь, появившаяся въ Академіи Св. Терезіи, произошла отъ неопытнаго содержанія мѣдной кухонной посуды и храненія въ ней кушанья предназначеннаго для учениковъ.

— Состоящій при здѣшнемъ дворѣ Белгійскій Резидентъ О'Сюлливанъ утвержденъ въ должности Чрезвычайнаго Посланника.

— Съ нѣкотораго времени проживающій здѣсь Эрцгерцогъ Венгерскій Палатинъ, 26 ч. съ дѣтьми своими отправится въ Эмсъ. Зимѣ онъ проведетъ въ Италіи. (С. С.)

— Цесарь Jego Mość, по nastalém postanowieniu Komitetu PP. Ministrów, Najwyżej rozkazać raczył: 1) Dozwolić Radom miasta, wyliczenia na wszystkie budowy i reparacye domow, gdzie wydatek nie może przewyższać pięciuset rubli, robić, nie podług prawideł urocznego postanowienia, ale porządkiem dawniejszym, nie odmieniając zresztą istniejącego teraz prawidła, ażeby te wyliczenia rozpatrywane były w Gubernialnych Kommissyach Budowniczych. — 2) Ułożenie wyliczeń na reparacye większej wagi, albo wystawienie nowych budowli, poruczać członkom Gubernialnych Budowniczych Kommissyj podczas opatrywania przez nich zabudowań skarbowych Gubernialney wiedzy i przepisacъ za obowiązkiem Radom Mieskim czynić przedstawienia o podobnych potrzebach raz na rok nieodmiennie przed 1 Września. 3) W zdarzeniach zwłoki niecierpiących, polecić Gubernialney Zwierzchności na przedstawienie Rad, ażeby posyłały na miejsce Członków Budowniczych Kommissyj, płacąc pieniądze prohodne z dochodow miejskich. (Op. Rz. Sen. 10 Czerwca 1837 roku.)

— Cesarz Jego Mość, po nastalém postanowieniu Komitetu PP. Ministrów, na skutek przedstawienia P. Ministra Narodowego Oświecenia, dnia 18-go zeszłego Maja Najwyżej rozkazać raczył: Inspektorom Szkół Skarbowych, oprócz naznaczonej im płacy, wydawać pieniądze kwaterunkowe: w Sankt - Petersburgskim i Moskiewskim Szkolnych Okręgach po 1000 rubli, a w Charkowskim Kazańskim, Odeskim, Kijowskim i Dorpackim po 800 rubli rocznie, z summ, naznaczonych etatem na utrzymywanie Zarządów Szkolnych Okręgów. (Op. Rz. Sen. 16 Czerwca 1837 roku.) (Gaz. Sen.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

P R U S S Y A.

Berlin, dnia 27 Czerwca.

Przed kilku dniami wrócił do tutejszej stolicy Posel francuzki przy dworze naszym, Pan Bresson.

— Z Xiążąt krwi Królewskiej i wyższych urzędników państwa, jest wielu teraz nieobecnych w stolicy; jedni udali się na objazd kraju i przegląd woyska, inni do wód dla poratowania zdrowia. O rewii, która tu odbywać się miała i o przybyciu znakomitych gości do Berlina, ucichło teraz całkiem; zdaje się nawet, że wieść o tē była zupełnie bezzasadną.

— W publiczności słyhać, że Król J. pojedzie w pierwszych dniach Lipca do Cieplie, zkąd, po użyciu kąpeli, wróci w pierwszych dniach Sierpnia do Potsdamu.

Dwór przywdział trzy-tygodniową żałobę z powodu zaszłej śmierci Króla Angielskiego.

Poznań, 28 Czerwca.

Żadne z dzieł polskich nie zostało w tak krótkim czasie wykupione, jak *Pamiętniki Jona Chryzostoma Paska*. Ledwie rok upłynął, a już zabrakło w handlu księgarskim egzemplarzy tego szacownego dzieła. W tych dniach powtórzoną została edycja tegoż, a egzemplarzy nabyć można w księgarni Heinego.

— W gazetach Meklenburskich o Xiężnie Orleans, dotychczas ani słowa nie wspomniano. Nawet w artykułach pod datą Paryża, opuszczono wszystko, co się dotyczy uroczystości ślubnych tejże Xiężny.

— Podług doniesień z powiatu Czarnikowskiego, piewien muzyk z Nakły, zmarł w nocy z dnia 19 Maja b. r. (С. С.)

A U S T R Y A.

Wiedeń, dnia 24 Czerwca.

Arcy-Xięciu Janowi towarzyszyć będą w podróży do Rosyi, Feldmarszałek-Porucznik Xiążę Windischgrätz i Jenerał-Major Xiążę Karol Lichtenstein.

— Ze ścisłego dochodzenia pokazało się, że choroba, która nawiedziła akademią rycerską *Maryi Teresy*, powstała z niezyskiego utrzymywania miedzianych naczyń kuchennych i przechowywania w tychże potraw, przeznaczonych dla uczniów.

— Bawiący przy tutejszym dworze Belgicki Rezydent O'Sullivan, został akkredytowany w charakterze Posła nadzwyczajnego.

— Bawiący tu od niedawnego czasu Arcy-Xiążę Pałayn Węgierski, pojedzie d. 26 z dziećmi swemi do Ems. Zimę przepędzi we Włoszech. (С. С.)

ФРАНЦІЯ.

Парижъ, 23-го Іюня.

Герцогъ *Жоанвилльскій* въ концѣ Іюня отправится въ Тулонъ, а оттуда на корабль *Геркулесъ* поплыветъ въ Бразилію.

Извѣстія полученные недавно изъ Алжира подтверждаютъ, что тамошній Губернаторъ, Генераль *Дамрмонъ*, по той причинѣ подалъ въ отставку, что заключенъ трактатъ съ *Абдель-Кадеромъ*, въ которомъ нисколько объ немъ не упомянуто.

Трактатъ съ *Абдель-Кадеромъ*, въ томъ смыслѣ, какъ объ немъ объявляютъ, во всей публикѣ произвелъ весьма худое впечатлѣніе, ибо уступка земли *Абдель-Кадеру*, служить какъ бы доказательствомъ покорности. Французы какъ извѣстно, народъ исполненъ военныхъ предположеній и легкомыслія. Африка служить для Французскаго народа театромъ военныхъ подвиговъ и послѣднюю карту въ книгѣ исторіи завоеваній. По сей причинѣ всѣ желаютъ удержать Алжиръ и его окрестности; потому заключенный трактатъ почитаютъ униженіемъ и всѣ противятся утвержденію оного. Ложно говорили, будто Генераль *Бюжо* дѣйствовалъ безъ полномочія; онъ принадлежитъ къ довѣреннѣйшимъ особамъ въ Тюильери. Если теперь будутъ сему противорѣчить, то единственно изъ опасенія общественнаго мнѣнія, потому, что въ самомъ дѣлѣ, и самъ Король не благорасположенъ къ занятію Алжира.

Нѣсколько дней въ Министерствѣ иностранныхъ дѣлъ говорятъ о дипломатической нотѣ Неаполитанскаго двора, въ которой домогается онъ, чтобы Французы удалились изъ Анконы. Эту ноту кажется поддерживаетъ Австрійскій Посланникъ.

Коммиссары занимавшіеся собираніемъ подписокъ въ пользу Г-на *Лафитта*, велѣли начертать на фасадѣ пріобрѣтеннаго для него зданія, слѣдующую надпись золотыми буквами на свѣромъ мраморѣ: „*A Jacques Lafitte la souscription nationale.*“

Морскій Министръ получилъ изъ Валпараизо извѣстіе отъ 4 Февраля с. г. о находящихся у береговъ Хили и занимающихся китовою ловлею Французскихъ корабляхъ. Девять изъ нихъ стояли на якорѣ въ Талкагуана; они уже собрали болѣе 9,000 бочекъ ворвани.

Назначенные полки вскорѣ отправляются въ лагерь при Компьенѣ. При Ст. Омерѣ не будетъ въ лагерь.

Правительство отправляетъ Г-на *Капо де Феулльидъ* къ иностраннымъ дворамъ, единственно для переговоровъ, чтобы совокупно предупредить перепечатаніе литературныхъ сочиненій.

Во время прѣлій вчерашняго числа о проектѣ закона, опредѣляющаго сумму въ пользу иностранныхъ выходцевъ, для коихъ Министерство требовало прибавленія 300,000 фр., Палата Депутатовъ снизошла на предложеніе Г-на *Марк-Жирардена*, опредѣлила 370,000 т. е. 70,000 фр. болѣе, нежели требовали, потому, что нѣсколько сотъ сихъ выходцевъ, служившихъ въ иностранномъ легіонѣ, возвращаются изъ Испаніи во Францію.

24-го Іюня.

Journal des Débats напечаталъ слѣдующія примѣчанія касательно Испанскихъ дѣлъ: 15-го ч. *Донъ-Карлосъ* совершилъ свой въездъ въ Солсону. Въ тамошней соборной церкви, воспѣто *Te Deum*. Солсона содѣлается теперь тѣмъ, чѣмъ прежде была Оньате, т. е. главнымъ городомъ и складкою оружія Карлистовъ въ Каталоніи. *Донъ-Карлосъ* отправился оттуда 19-го ч. по направленію къ Берга, лежащему въ сѣверо-восточной сторонѣ на половинѣ дороги отъ Пюисерды. Цель этого движенія состоитъ въ томъ, чтобы принудить сдаться Полковника *Осоріо*, нашедшаго убежище въ укрѣпленныхъ казармахъ города Берга, что вскорѣ можетъ наступить, по недостатку състныхъ припасовъ, если онъ не получитъ подкрѣпленія. — Теперь мы можемъ оцѣнить всю важность выгодъ пріобрѣтенныхъ Генераломъ Барономъ *де Мееръ*, потому что имѣемъ передъ собою его рапортъ, и рапортъ Карлистскаго Генерала *Росъ д'Эролесъ*, а также подробности этого дѣла сообщенныя Барселонскими газетами. Оба Генерала приписываютъ себѣ побѣду, хотя оба отступили послѣ сраженія; явно однакожъ уронъ Карлистовъ значителенъ, притомъ отступление ихъ было поспѣшно и безпорядочно. Ни *Донъ-Карлосъ* ни *Донъ-Себастьянъ* не участвовали въ этомъ сраженіи, и даже кажется что Генераль *Росъ д'Эролесъ* былъ поставленъ для прикрытія движеній Карлистскаго войска, потому что сей послѣдній имѣлъ гораздо меньшую силу, чѣмъ Баронъ *де Мееръ*. Теперь храбрый *де Мееръ* долженъ заняться освобожденіемъ Полковника *Осоріо* въ верхней Каталоніи и прикрывать Пюисерду. Ежели вторгнется въ гористыя страны

FRANCE.

Парижъ, дня 23-го Сѣрвца.

Xiaze Joinville выѣдетъ при концѣ Іюля до Тулона, а зтамъ на окрѣе *Herkules* поплыветъ до Бразиліи.

Вѣдѣніе листовъ свѣжо полученныхъ изъ Алжира, подтверждаетъ, что Губернаторъ тамтезшій, *Jenerał Damermon*, зажадалъ димисси отъ того урѣду, з powodu, że zawarto traktatъ z *Abdel-Kaderem*, bez zrobienia najmniejszego o nimъ wzmianki.

Трактатъ з *Abdel-Kaderem*, taki, jakim go gloszą, sprawił złe bardzo wrażenie w całej publiczności: czyniąc albowiem odstąpienie w ziemi *Abdel-Kaderowi*, jest tém samém dowod ulegania. Francuzi są, jak wiadomo, narodem pełnym pomysłów wojskowych i próżności. Afryka jest dla ludu Francuzkiego widownią czynów wojennych i ostatnią kartą w księdze historii podbojów. Z teyto przyczyny są wszyscy za utrzymaniem Algieru i jego przyległości; zawarty więc traktatъ jest uważany za poniżenie; wszyscy przeto są przeciwko jego ratyfikacyi. Mylnie mówiono, jakoby *Jenerał Bugeaud* działał bez upoważnienia: należy on bowiem do osób najsławniejszych w Tuileryach. Jeżeli teraz zaprzeczają temu, to jedynie z obawy przed zdaniem powszechności, bo w gruncie rzeczy, Król sam nie jest przychylny zajmowaniu Algieru.

Od dni kilku mówią w Ministerjum interesów zagranicznych o nocie dyplomatycznej Dworu Neapolitańskiego, w której domaga się tenże, aby Francuzi oddalili się z Ankony. Tę notę popiera podobno *Poseł Austriacki*.

Komissarze, którzy trudnili się zbieraniem podpisów na rzecz *Pana Lafitte*, kazali umieścić na fasadzie nabytego dla niego gmachu, następujący napis złotymi literami na szarym marmurze: „*A Jacques Lafitte la souscription nationale.*“

Minister marynarki otrzymał z Valparaíso wiadomość daty 4 Lutego b. r. o znajdujących się przy brzegach Chilijskich, a trudniących się połowem wielorybów, statkach Francuzkich. Dziewięć z nich stały na kotwicy w Talcahuana; miały już przeszło dzie więć tysięcy beczek tranu.

Wkrótce udadzą się przeznaczone półki do obozu pod Compiègne. Pod St-Omer nie będzie w tym roku obozu.

Rząd wysłał *Pana Capo de Feuillide* do dworów zagranicznych, jedynie w celu porozumienia się, aby zobopólnie zapobiegać przedrukowywaniu dzieł literackich.

Przy rozprawach dnia wczorayszego nad projektem do prawa, oznaczającego fundusz na wsparcie wychodniów zagranicznych, na rzecz których żądało Ministerjum dodatku 300,000 fr., Izba Deputowanych, powodowana wnioskiem *Pana Marc-Girardin*, zezwoliła na 370,000, to jest: 70 000 fr. więcej, jak wymagano, a to ze względu, że kilkaset tychże wychodniów, którzy służyli w legii zagranicznej, wraca z Hiszpanii do Francji.

Dnia 24.

Następujące uwagi względem sprawy Hiszpańskiej, umieścił *Journal des Débats*: „Dnia 15 odbył *Don Carlos* swój wjazd do Solsona. W kościele Katedralnym tamtejszym, śpiewane było *Te Deum*. Solsona będzie tém, czém dawniej Onate, to jest: stolicą i składem broni Karolistów w Katalonii. *Don Karlos* oddał się ztamąd dnia 19, idąc ku Berga, leżącego w stronie północno-wschodniej na połowie drogi od Puycerda. Celem tego pochodu jest, aby zmusić do kapitulacyi Półkownika *Osorio*, który schronił się w obwarowanych koszarach miasta Berga, co może niedługo nastąpić dla braku żywności, jeżeli pomoc mu nie przyjdzie. — Jesteśmy teraz w stanie ocenić w całej obszerności, ważność korzyści, odniesionych przez *Jenerała Barona de Meer*: mamy bowiem przed sobą jego raport i raport Karolistowskiego *Jenerała Ros d'Eroles*, jak niemiędy szczegóły tego spotkania, przez gazety Barcelońskie ogłoszone. Obadwa *Jenerałowie* przypisują sobie zwycięstwo, chociaż obadwa cofnęli się po bitwie; widocznie jednak wyższość straty jest na stronie Karolistów, a przytém odwrót tychże więcej pośpieszny i nieporządny. Ani *Don Karlos*, ani *Don Sebastian*, nie byli obecni w tej bitwie, a nawet zdaje się, że wystawiono *Jenerała Ros d'Eroles* dla zamaskowania poruszeń Karolistowskiego wojska, ponieważ tenże miał daleko mniejsze siły od *Barona de Meer*. Teraz musi waleczny *de Meer* zająć się oswohodzeniem Półkownika *Osorio* w Wyższej Katalonii i zastąpienie *Puycerdę*. Jeżeli wkroczy w kraj górzysty i jeżeli powie dzie mu się dać odsiecz miastu Berga, będzie to bardzo ważnym znakiem przewagi Krystynistów i silnym bodźcem do ufnosci ze strony przyjaciół sprawy Kon-

и если удастся ему защитить городъ Берга, это будетъ важнымъ знакомъ перевѣса Христиановъ и сильнымъ побужденіемъ къ довѣрью со стороны всѣхъ приверженцевъ конституціоннаго дѣла.

— *Diario de Saragossa* пишетъ: Военный начальникъ въ Самперъ *Г. де Каландъ*, извѣщаетъ отъ 15 ч. с. м. что *Кабрера* подступилъ къ тамошней крѣпости 13 Іюня вечеромъ, съ 3,000 пѣхоты и 300 до 400 чел. кавалеріи. Гарнизонъ встрѣтилъ его сильнымъ огнемъ, принудившимъ непріятеля на время отступить; но вскорѣ потомъ нѣсколько Карлистскихъ ротъ ворвались въ деревню, которую ограбили и нѣсколько домовъ зажгли. Въ тоже время *Кабрера* предъ наступившею бурей, скрылся въ ближайшую мызу, гдѣ лишь только остановился, послѣдовавшій громовый ударъ зажегъ домъ и убилъ находившагося при *Кабрера* Офицера прозваннаго *Арталежо*. Самъ *Кабрера* лежалъ нѣкоторое время почти лишенный чувствъ, но очутясь отправился въ дальнѣйшій путь въ Гихаръ.

25-го Іюня.

Король выѣхалъ вчера со своимъ семействомъ въ Нелли.

— Шведскій Король препроводилъ Маршалу *Жерару*, бывшему своему Адъютанту, большой крестъ ордена Серафима, украшенный алмазами.

— Арестованныя лица по поводу заговора *Шампиона*, освобождены, такъ какъ изъ произведеннаго слѣдствія, на нихъ не пало никакого подозрѣнія.

— Изъ Алжира сообщаютъ отъ 16 Іюня, что Генералъ-Губернаторъ по силѣ заключеннаго договора съ *Абдель-Кадеромъ*, велѣлъ на нѣкоторое время прекратить военные дѣйствія. Генералъ *Бюже* отправился 14 ч. изъ Орана, для осмотра Арцева и Мостаганема.

— Въ Санъ-Себастьянъ 1,600 Англичанъ поступили вновь на службу въ войско Королевы.

26-го Іюня.

Слышно, что Графъ *Флаго*, будетъ посланъ въ Лондонъ съ поздравленіемъ Королевы, по случаю возшествія ея на престолъ.

— Въ Іюнь будто послано по телеграфу повелѣніе, арестовать уволеннаго по всепрощенію *Лагранжа*, лишь только онъ туда прибѣдетъ.

— Сегодня получены слѣдующія допеси: 1) „*Бордо 20 Іюня въ 8 час. утра.* Карлисты выступили 19 ч. изъ Солсоны. *Донъ-Карлосъ* и *Донъ-Себастьянъ* должны бы теперь находиться въ Берга, а *Кабрера* какъ полагаютъ стоитъ близъ Каспе въ намѣреніи завладѣть этимъ пунктомъ, чтобы такимъ образомъ сдѣлать безопасною переправу чрезъ Эбро. Съ другой стороны, другой отрядъ Карлистовъ собранный въ Наваррѣ, также долженъ перейти чрезъ Эбро и предметомъ дѣйствій его будетъ, кажется, Кастилія. Генералъ *Эспартеро* отправился въ слѣдъ за нимъ по направленію къ Лодозѣ. Кажется вѣроятнымъ, что *Донъ-Карлосъ* дѣйствуетъ согласно со всѣми этими движеніями и что наконецъ онъ самъ переправится также на ту сторону Эбро.“ — 2) „*Перпиньянъ 22 Іюня ввечеромъ.* Баронъ *де Мееръ* былъ 18 ч. въ Серверѣ; въ войскѣ его считается 16,000 пѣхоты, 900 кавалеріи и 16 пушекъ. Онъ готовился преслѣдовать непріятеля, который оставивъ берега рѣки Любрегосъ, двинулся къ Берга. *Росъ д'Эролесъ* 20-го ч. находился въ Оліана имѣя подъ своимъ начальствомъ 600 Каталонцевъ.“ — 3) „*Перпиньянъ 23 Іюня ввечеромъ.* *Боржесъ* стоитъ въ Орама, а *Росъ д'Эролесъ* въ Оліана, гдѣ оба запасаются съѣстными припасами. Бригадиръ *Осоріо* оставивъ съ 700 чел. пѣхоты, 70 кавалеріи и 2 пушками, ночью, *Берга*, прибылъ 22 ч. вечеромъ въ Пюисерду.“

Пау, 17-го Іюня.

Карлистская экспедиція заняла уже безопасную позицію; и такъ, скоро начнется новая борьба, въ которой военные дѣйствія, распространяясь выгоды, будутъ представлять лучшій порядокъ. Теперь невозможно опредѣлить положеніе обѣихъ сторонъ, а потому благоразумно тотъ поступить, кто будетъ читать Французскія газеты съ строгою недоувѣрчивостію. Генералъ *Ораа* съ 8 баталіонами отправился въ Калатаюдъ, пригласивъ туда и 4 баталіона прибывшіе изъ Наварры; это движеніе имѣетъ цѣлю дѣйствовать по правому берегу Эбра, и противу *Кабреры* и другихъ, коихъ движенія могли бы быть опасны. Въ Теруэль 6-го ч. прибыла и оставалась тамъ до 8-го ч. одна колонна изъ Каталоніи подъ начальствомъ Бригадира *Карбо*, который имѣетъ 2,000 пѣхоты и 100 чел. конницы. Колонна Полковника *Аспирозъ* въ Каталоніи размѣщена по другимъ полкамъ, какъ кажется потому, что въ ней обнаружился революціонный духъ и приверженность къ либеральнымъ мятежникамъ въ Каталоніи. По выступленіи Генерала *Ораа*, Баронъ *Мееръ* не могъ имѣть

стѣтучуны.

— *Diario de Saragossa* пишетъ: „Воисковой доводча въ Самперъ *Панъ де Каланде*, donosi pod d. 15 b. m. że *Cabrera* przybył przed tamtejszą warownią na d. 13 Czerwca wieczorem, we 3,000 piechoty i 300 do 400 jazdy. Załoga przywitała go dzielnym ogniem, który zmusił nieprzyjaciela do chwilowego odwrotu; ale nie zadługo potem wpadło kilka Karolistowskich kompanij do wioski, którą zrabowali i kilka domów podpaliłi. O tym samym czasie schronił się *Cabrera* przed burzą w przyległym folwarku, gdzie, gdy zaledwie stanął, uderzył piorun, zapalił domowstwo i zabił będadcego przy *Cabrera* oficera nazwiskiem *Artalejo*. Sam *Cabrera* leżał czas niejaki prawie bez zmysłów, ale ocuciony, udał się w dalszą drogę do Hajar.“

Дня 25.

Wczora wyjechał Król z rodziną swoją do Neuilly.

— Król Szwedzki przysłał Marszałkowi *Gérard*, bytemu Adjutantowi swemu, wielki krzyż orderu Serafina, sadzony brylantami.

— Osoby areztowane z przyczyny spisku *Championa*, zostały uwolnione, ponieważ z odbytego śledztwa nie padało na nie żadne podeyrzenie.

— Z Algieru donoszą pod d. 16 Czerwca, że Jenerał Gubernator w skutek zawartego z *Abdel-Kaderem* układu, kazał tymczasowie zawiesić kroki nieprzyjacielskie. Jenerał *Bugeaud* wyjechał dnia 14 z Oranu dla obeyrzenia Arzew i Mostaganu.

— W San Sebastian 1,600 Anglików nanowo przyjęło służbę w woysku Królowey.

Дня 26.

Śłyhać, że Hrabia *Flahault* będzie posłany do Londynu, z powinszowaniem Królowey wstąpienia na tron.

— Do Lyonu miano posłać rozkaz telegraficzny, ażeby amnestyonowanego *Lagrange*, areztowano, jak tylko tam przybędzie.

— Dzisiaj nadeszły depesze następujące: — 1) *Bordeaux, 20 Czerwca o g. 8 rano.* Wyprawa Karolistowska oddaliła się d. 19 z Solsona. *Don Karlos* i *Don Sebastian* powinni bydz teraz w Berga, a *Cabrera*, jak mniemają, zsyduje się pod Caspe w chęci zdobycia tego punktu, aby mieć ubezpieczoną przeprawę przez Ebr. Z drugiej strony, ma także przeysć Ebro nowa Karolistowska wyprawa, zebrana w Nawarrze, a jej przeznaczeniem będzie podobno Kastylija. Jen. *Espartero* wyruszył za nią w kierunku do Lodosa. Jest podobieństwem, że *Don Karlos* działa w porozumieniu z temi wszystkimi poruszeniami i że w końcu sam on przejdzie także za Ebr.“ — 2) „*Perpignan, 22 Czerwca wieczorem.* Baron *de Meer* był d. 18 w Servera; jego woysko liczy 16,000 piechoty, 900 konnicy i 16 armat. Gotował się ścigać nieprzyjaciela, który opuściwszy brzegi rzeki Llobregos, postępował ku Berga. *Ros d'Eroles* znajdował się d. 20 na czele 600 Katalończyków w Oliana.“ — 3) „*Perpignan, 23 Czerwca wieczorem.* *Borges* stoi w Orama, a *Ros d'Eroles* w Oliana, gdzie obadwa w żywność się zaopatrują. Brygadyer *Osorio* opuściwszy, na czele 700 piechoty, 70 konnicy i 2 armatami, w nocney porze Berga, przybył d. 22 wieczorem do Puycerda.“

Пау, 17 Czerwca.

Wyprawa Karolistowska zajęła już bezpieczne stanowisko, wkrótce więc rozpocznie się nowa walka, w której wypadki wojenne rozwijając się na obszerniejszym widowni, będą porządniejszy przedstawiały związek. Niepodobieństwem jest oznaczyć dzisiaj właściwe stanowiska stron obu, dla tego więc dobrze uczyni ten, kto doniesienia gazet Paryzkich, z największym niedowierzaniem czytać będzie. Jenerał *Oraa* udał się z 8 batalionami do Galatayud, powoławszy tamże 4 bataliony, które z Nawarry przybyły; jest to poruszenie, mające na celu działać na prawym brzegu Ebru przeciwko *Cabrera* i innym, którychby obróty mogły stać się groźnemi. Do Teruel przybyła także na d. 6 i bawiła tamże do dnia 8 jedna kolumna z Katalonii pod dowództwem Brygadiera *Carbo*, mającego 2,000 piechoty i 100 konnicy. Kolumna Półkownika *Aspiroz* w Katalonii, została rozebrana pomiędzy inne półki, jak się zdaje, z powodu objawiającego się w niej ducha rewolucyjnego i przychylności ku liberalnym powstańcom w Katalonii. Po wyruszeniu Jenerała *Oraa*, nie mógł Baron *Meer* mieć więcej wszystkiego, jak 10

болѣ 10 батал., войска прибывшаго изъ Наварры, вклячая и отрядъ предводимый Генераломъ *Вуеренсомъ*, потому что самъ онъ привелъ изъ Каталоніи не болѣе 4,000 пѣхоты и 200 конницы. Колонна Бригадира *Грассеса*, также находящаяся съ нимъ въ связи имѣетъ не болѣе 1,000 чел., по той причинѣ, что національная Аррагонская гвардія разошлась по домамъ. Вообще у Генерала Барона *Меера* нельзя полагать болѣе 12,000 пѣх. и 1,200 конницы. Генераль *Мендесъ де Виго* (не извѣстно который изъ трехъ братьевъ, но кажется *Флоріанъ*, зять Генерала *Ораа*), назначенъ Шефомъ сего послѣдняго и провѣзжалъ уже чрезъ Сарагоссу. — Изъ Валенціи нѣтъ никакой новости; исключая, что недавно пропалъ Епископъ *Орибузми*, вѣроятно перешедшій на сторону Карлистовъ. — Въ Наваррѣ *Эспартеро*, 10 и 11 ч. двинулся противу Лерина и Пуэнте ла Рейна, и наконецъ въ послѣднемъ мѣстѣ остановился. Такимъ образомъ Карлисты, опасавшіеся сначала нападенія на Эстеллу, теперь успокоились и отправили два баталіона на помощь Толозѣ, а шесть подъ командою *Зариатеги* въ долину Ульзама, гдѣ они уже 12 ч. с. м. осадили Ларраинсаръ, Ласассу, Олану и другія мѣста. Говорятъ, что они мѣтятъ въ Аррагонію, но прежде стараются обезоружить долины Эскоа, Ранкаль и Салазаль, которыя приняли сторону Королевы. Наварская юнга занимается наборомъ рекрутъ. — Со стороны Христиносовъ Генераль *Ириартъ* наименованъ Вице-Королемъ Наварры. — Слышно, что часть колонны Генерала *Осоріо* отправленная для соединенія съ Генераломъ *Мееромъ*, разбита Генераломъ *Тристани*, лилась 200 убитыми и 200 плѣнными; теперь они удалились въ Каса дель Боніа; 400 плѣнныхъ отправлено въ Побла де Бога. Самъ *Осоріо* будто запертъ въ Гиронелли. (G. C.)

Великобританія и Ирландія.

Лондонъ, 23-го Юня.

Дядя Королевы Герцогъ Кумберландскій не смотря на то, что по случаю смерти брата своего Короля *Вильгельма*, получаетъ Ганноверскую Корону, исполнилъ вѣрноподданическую присягу.

— По опредѣленію Парламента 15-го Апрѣля 1831, вдовствующая Королева получить въ годъ изъ Государственныхъ доходовъ 100,000 фунт. стер. (болѣе 4 милліон. зл. поль.) и дворецъ Марлбурггаузъ или Буши-Паркгаузъ по собственному выбору для жительства.

— Генераль *Эванс* прибылъ уже въ Лондонъ, и какъ представитель занялъ свое мѣсто въ Парламентѣ, гдѣ привѣтствуемъ былъ громкими восклицаніями какъ со стороны *Виговъ*, такъ равно и *Торіевъ*.

— Преступный Герцогъ Кумберландскій, вступая теперь въ управленіе Королевствомъ Ганноверскимъ, приметъ званіе: *Эрнестъ Августъ* Король Ганноверскій и проч. Англійская Корона, соединена была съ Ганноверскою въ продолженіе 123 лѣтъ.

— Одна из газет утверждает, что между искателями руки Королевы *Викторіи*, находится родственник ея, сын Князя *Геронима Бонапарте*, коего супруга была дочь сестры Герцога *Кентскаго*.

— На дняхъ кто-то отнесся въ Англійскій банкъ для полученія слѣдующей суммы не требуемой уже 136 лѣтъ. Это былъ банковый билетъ въ 6 пенсъ (1 зл. поль.) который дѣйствительно записанъ по банковымъ книгамъ.

24-го Июня.

Предложеніе на счетъ адреса, который думаютъ представить Королевѣ, сдѣлано третьяго дня въ Верхней Палатѣ Лордомъ *Мельбурномъ*, а въ Нижнемъ Парламентѣ Лордомъ Джонъ *Росселемъ*. Герцогъ *Веллингтонъ* и Сиръ Робертъ *Пиль*, какъ представители консерваторныхъ мнѣій, поддерживали сіе предложеніе въ Палатахъ.

— При разсѣченіи тѣла умершаго Короля, оказалось, что причиною его смерти было воспаленіе въ легкихъ; сверхъ того убѣдились, что хотя бы и успѣли отворотить сіе зло, впрочемъ Король не прожилъ бы болѣе двухъ мѣсяцевъ, по причинѣ необыкновеннаго истощенія и разстройства всего внутренняго сложенія.

— На фрегатах *Independence*, прибылых изъ Босфора въ Портсмутъ, Посланники Съверо-Американскихъ Штатовъ при Императорско-Россійскомъ Дворѣ, Г. Далласъ.

— Уверяють, что приёмъ во дворецъ Королевы *Викторіи* не будетъ прежде, какъ за 5 недѣль послѣ похоронъ покойнаго Короля, которые будутъ совершены 6 Іюля. По донесеніямъ *Morning Chronicle* придворный трауръ будетъ продолжаться не долѣе какъ до 3 Августа.

— Сегодня въ 11 час. утра, Герцогъ *Веллингтонъ* въ сопровожденіи многочисленной свиты отправясь

batalionów wojska z Nawarry przybyłego, niewyła-
czając oddziału dowodzonego przez Jenerała *Buerens*,
sam bowiem nie przyprowadził więcej z Katalonii nad
4000 piechoty i 200 konnicy. Kolumna Brygadiera
Grasses, tak że z nim związek utrzymująca, liczy naywię-
cej 1,000 ludzi, z przyczyny, że rozesła się do domów
narodowa gwardya Arragińska. W ogóle przeto nie mo-
żna liczyć więcej u Jen. Barona *Meer*, jak na 12,000 pie-
choty i 1,200 konnicy. — Jener. *Alendez de Vigo* (nie-
wiadomo który z trzech braci, ale podobno *Floryan*,
zięć Jenerała *Oraa*), został mianowany Szefem Sztabu
tego ostatniego i przejeżdżał już przez Saragossę. — Z
Walencji nie masz nic nowego, wyjąwszy, że zniknął
niedawno Biskup *Ouribueli*, udając się zapewne do Ka-
rolistów. — W Nawarrze czynił *Epartero* d. 10 i 11 po-
ruszenia przeciwko *Lerin* i *Puente-la-Reyna*, a naresz-
cie zatrzymał się w tém ostatniem mieyscu. Tym spo-
sobem Karolisci, którzy obawiali się z początku, aby
nie uderzono na *Estella*, uspokoili się teraz i posłali
dwa bataliony na wzmocnienie *Tolozy*, a sześć pod do-
wództwem Jenerała *Zariatogui* na dolinę *Ulzama*, gdzie
już na dniu 12 b. m. osadzili *Larrainzar*, *Lasassa*, *Olana*
i inne mieysca. Mówią, że *Arragonia* jest ich przezna-
czeniem; ale pierwsi chcą rozbroić doliny *Ascoas*,
Ronceal i *Salazar*, które za sprawą Królowey oświad-
czyły się. Junta Nawarrska zajmuje się wybieraniem
rekrutów. — Ze strony Krystynistów, został Jenerał
Iriarte mianowany Wice-Królem Nawarry. — Słychać,
że część kolumny Jenerała *Osorio*, która będąc wysła-
na dla połączenia się z Jenerałem *Meer*, została ze
stratą 200 poległych i 200 jeńców przez *Trystani* po-
bitą, teraz kapitulowała w *Gasa del Bonia*; jeńców w
liczbie 400 odprowadzono do *Pobla de Baga*. Sam *O-*
sorio ma być zamknięty w *Gironella*. (*G. C.*)

BRYTANIA WIELKA I IRLANDYA.

Londyn, dnia 25-go Czerwca.

Stryy Królowey, Xiążę Cumberland, chociaż przez śmierć Króla *Wilhelma*, brata swego, staje się Królem Hannowerskim, wykonał jednak przysięgę homagiálną Królowey.

— Według postanowienia Parlamentu z dnia 15 Kwietnia 1831, Królowa wdowa będzie miała rocznie z dochodów publicznych 100,000 funt. szterl. (przeszło 4 mil. zł. pol.), i pałac Marlboroughhouse lub Buschy - Parkhouse, według własnego wyboru, na mieszkanie.

— Generał *Evans* przybył już do Londynu i zajął jako Reprezentant miejsce swoje w Parlamencie, gdzie powitany był głośnie mi oklaskami, zarówno ze strony Wigów, jak i Torysów.

— Dotychczasowy Xiążę Cumberland, obcymując koronę Hannowerską, będzie miał tytuł: *Ernest August Król Hannowerski etc.* Korona Angielska połączona była z Hannowerską przez lat 123.

— Jedna z gazet utrzymuje, że między pretendenta-
mi do ręki Królowej *Wiktoryi*, jest także jej kre-
wny, syn Xiecia *Hieronima Bonaparte*go, którego żo-
na była córką siostry Xiecia *Kent*.

— W tych dniach zgłosił się ktoś do banku Angielskiego po odebranie należności, już od lat 136 za-
legający. Był to bilet bankowy sześciopensowy (1 zł.
pol.), który był rzeczywiście w księgach banku zapisany.

Dnia 24.

Wniosek względem adresu, mającego się podać Królowej, zrobił dnia zaonedayszego w Izbie Lordów Lord *Melbourne*, w Izbie Niższej Lord John *Russel*, a Xiążę *Wellington* i Sir Robert *Peel*, jako Reprezentanci opinii konserwacyney, poparli te wnioski w rzeczonych Izbach.

— Przy sekcji ciała nieboszczyka Króla, pokazało się, że przyczyną śmierci było zapalenie płuc; przekonano się nado, że, chociażby zdolano usunąć to zło, dłużey przecież nad dwa miesiące byłby nie żył, z powodu nadwyrzucznego wycieńczenia i dezorganizacyi całego wewnętrznego systematu.

— Na fregacie *Independence*, przybył z Bosforu do Portsmouth Pan *Dallas*. Posel Stanów Zjednoczonych przy Dworze Cesarsko-Rosyjskim.

— Zapewniają, że pokoje u Królowej *Wiktoryi* nie będą otwarte, aż dopiero w 5 tygodni po pogrzebie nieboszczyka Króla, który dnia 6 go Lipca ma się odbyć. Według dziennika *Morning-Chronicle*, załoga dworska niedługo jak do 3 Sierpnia trwać będzie.

— Dziś przed południem o godzinie 11, udawszy się Xiążę Wellington zlicznym orszakiem do Tower,

въ ТOVERЬ, провозгласилъ тамъ вступленіе на престолъ Королевы.

— Въ обществахъ и политическихъ клубахъ носится слухъ, что Лордъ *Дурхамъ* будетъ назначенъ Статсъ-Секретаремъ по вѣнскимъ дѣламъ, а Лордъ *Пальмерстонъ* будетъ возведенъ въ достоинство Пера.

— Ганноверскій Король сегодня оставилъ Англію, чтобы принять правленіе новаго Королевства. Это вступленіе на престолъ поставитъ его въ такомъ положеніи въ отношеніи къ Королеви *Викторіи*, въ каковомъ находился одинъ изъ предшественниковъ ея, Курфирстъ Георгій (въ послѣдствіи Георгій I) въ отношеніи царствовавшей тогда Королевы *Анны*, т. е. что доколь она не будетъ имѣть супруга и дѣтей, онъ всегда будетъ почитаться мнимымъ наследникомъ Англійскаго престола, который перешелъ бы къ нему, въ случаѣ внезапной смерти Королевы, какъ къ старшему изъ Принцевъ царствующей *Фамиліи*, и такимъ образомъ онъ опять соединилъ бы обѣ Короны въ одну. Сіе обстоятельство объясняетъ причину, по которой Король учинилъ присягу какъ Перъ Англіи, не потому чтобы пользоваться правами присвоенными этому достоинству, но чтобы показать, что нимало не расторгнуты сношенія и связи соединяющія его съ Англіею. (G. C.)

И т а л і я.

Римъ, 10-го Іюня.

28-го ч. прош. м. вечеромъ, и на другой день утромъ въ другой разъ, въ Веллетро происходило троекратное землетрясеніе, а также и въ окрестныхъ деревняхъ. Монте Лазіале, въ округъ коего послѣдовало сказанное явленіе, какъ извѣстно есть погасшій вулканъ. — Въ Монте Касино, повидна такъ названный тинистый вулканъ, принудившій тамошнихъ жителей поспѣшно оставить свои жилища.

— Случившееся происшествіе въ Королевствѣ Неаполитанскомъ, что нѣсколько монаховъ умертвили одного свѣтскаго духовнаго, произвело здѣсь тѣмъ болѣе впечатлѣніе, что мѣстныя власти, арестовавъ виновныхъ, посадили ихъ въ тюрьму и предали Гражданскому Суду. Духовное начальство требуетъ выдачи ихъ, утверждая, что они не подлежатъ гражданскому суду, но только духовному. Любопытно, чѣмъ все это кончится.

Туринъ, 8-го Іюня.

Кажется, что въ церковной области происходили возмущенія, для усмиренія коихъ должно было употребить военную силу. Теперь производятъ слѣдствіе для открытія истинной ихъ причины (1). Вообще господствующій образъ мыслей въ Папской Области благопріятенъ.

— Ходъ политическихъ дѣлъ въ Испаніи, производить большое вліяніе на Италію. Послѣднія извѣстія, благопріятныя по видимому для Карлистовъ, и распространяемыя нѣсколько разъ по распоряженію Италіанскихъ Правительствъ, достигли своей цѣли, ибо поддерживаютъ мнѣніе, что реставрація или возвращеніе *Донъ-Карлоса* на престолъ, неоспоримо. Въ Генуѣ купцы кажется ожидаютъ только времени, когда Карлистское войско рѣшительно утвердится въ Каталоніи. Они тогда тотчасъ воспользуются симъ случаемъ и стануť присылать всѣ военныя потребности къ Каталонскимъ берегамъ. (G. C.)

И с п а н і я.

Мадридъ, 10-го Іюня.

5-го ч. с. м. всѣ Министры въ мундирахъ прибыли въ засѣданіе Кортесовъ, коимъ *Г. Калатрава* предложилъ Президенту письмо слѣдующаго содержанія: „Къ Кортесамъ. — Съ равнымъ увѣреніемъ какъ и удовольствіемъ, Я приняла Депутатовъ отправленныхъ ко Мнѣ изъ среды Кортесовъ, равно какъ и коренное уложеніе. Хотя основаніе и проектъ онаго, давно Мною приняты, и Я показала, что содержаніемъ его совершенно довольна, при всемъ томъ, еще разъ принимаю это съ новымъ удовольствіемъ, ибо тутъ нахожу исполненіе всѣхъ надеждъ, которыя Я какъ Королева и мать находила въ чувствахъ, мудрости и законномъ образѣ мыслей почтенныхъ представителей Испаніи. Нынѣ еще болѣе радуюсь, имѣя возможность уведомить Кортесовъ, что Я торжественно и безъ всякаго принужденія готова, именемъ Королевы Моей дочери, дать присягу въ томъ, какъ Я совершенно соглашаюсь на составленное Кортесами уложеніе и принимаю его, находя въ семъ спасительныя и необходимыя условія для Короны, равно какъ и для упроченія счастія Испаніи.“ Данъ въ нашемъ дворцѣ 4 Іюня 1837. *Марія Христина*. — Кортесы объявили, что они съ большою радостію

1) По письмамъ изъ Рима, не было никакихъ возмущеній, кромѣ нѣкоторыхъ безпорядковъ по поводу дороговизны хлѣба.

огласилъ тамъ вступленіе на тронъ Королевы.

— Въ товариществахъ и клубахъ политическихъ обiega вѣсть, że Lord *Durham* będzie mianowany Sekretarzem Stanu do interesów zagranicznych, a zaś Lord *Palmerston*, będzie wyniesiony na godność Para.

— Król Hannowerski dzisiaj opuścił Anglię, dla objęcia rządów nowego Królestwa swego. Przez to wstąpienie na tron, będzie on w takim położeniu i stosunku względem Królowej *Wiktoryi*, w jakich był jeden z przodków jego, Elektor Jerzy (poźniej Jerzy I), względnie panujący podówczas Królowej *Anny*, to jest: że tak długo dopóki męża i potomstwa mieć nie będzie, on zawsze zostanie domniemanym następcą tronu Angielskiego, który odziedziczyłby na przypadek niespodzianej śmierci Monarchini, jako najstarsza głowa panującej linii, i obiedwie korony połączyłyby znowu na głowie swojej. Ta okoliczność wyjaśnia, że Król wykonał przysięgę jako Par Anglii, nie dla tego, ażeby używać praw przywiązanych do tej godności, lecz żeby okazać, iż stosunki i związki łączące go z Anglią, nie są, bynajmniej zerwane. (G. C.)

W z o o n y.

Rzym, 10-го Czerwca.

Wieczorem d. 28 z. m. i nazajutrz drugi raz, miało miejsce potrzykroć trzęsienie ziemi w Velletri i w okolicznych wioskach. Monte Latale, w obwodzie której nastąpiło rzeczzone zjawisko, jest, jak wiadomo, wygasłym wulkanem. — W Monte Casino pokazał się tak zwany wulkan mulisty, który zmusił tamecznych mieszkańców do śpiesznego opuszczenia siedzib swoich.

— Wydarzony przypadek w Królestwie Neapolitańskim, że kilku zakonników dopuściło się morderstwa na pewnym duchownym świeckim, którego przytém zrabowali, sprawił tu tѣm wiѣksze wrażenie, że władze miejscowe, ujawniwszy sprawców, uwięziły ich i do sądów cywilnych oddały. Zwierzchność duchowna domaga się ich wydania, twierdząc, że nie należą do jurysdykcji sądu cywilnego, lecz duchownego, wyłącznie. Ciekawa rzecz, jak się to skończy.

Turyn, 8-го Czerwca.

Zdaje się, że w Państwie Kościelném miały miejsce zaburzenia, na usmierzanie których siły zbrojne użyć musiano. Teraz odbywają się śledztwa, aby dociec prawdziwej ich przyczyny *). W ogólności panujący sposób myślenia w państwie Rzymskim, jest dobry.

— Bieg interesów politycznych w Hiszpanii wywiera wpływ wielki na Włochy, a ostatnie doniesienia, które pomyślnie brzmią dla Karolistów i z woli Rządów włoskich są kilkokrotnie rozgłaszane, nie chybiły zamierzonego celu: utwierdzają bowiem mniemanie, że restauracya, to jest: przywrócenie *D. Karlosa* na tron, miejsce mieć będzie. W Genui zdają się kupcy oczekiwać tylko chwili, w którejby wojsko Karolistowskie usadowiło się ostatecznie w Katalonii, nie omieszkają bowiem natenczas korzystać z tej okoliczności przysyłając wszystkie potrzeby wojenne do wybrzeżów Katalonii. (G. C.)

Н и с з р а н і я.

Мадридъ, дня 10 Czerwca.

Dnia 5 b. m. wszyscy Ministrowie, uhrani w mundury, przybyli na posiedzenie Korteżów, którym Pan *Calatrava* złożył na ręce Prezesa pismo następującej osnowy: — „Do Korteżów. — Z równem przekonaniem jak i zadowoleniem przyjąłam deputowanych, wysłanych do mnie z grona Korteżów, jako też i zasadniczą ustawę. Lubo zasady i projekt dzieła tego, już dawniej przyjąwszy, dałam poznać, że z jego treści jestem zupełnie zadowolona; przecież raz jeszcze przyy muję je w kształcie takim, w jakim właśnie odbieram, bo znajduję w niѣm spełnienie wszelkich nadziei, które, jako królowa i matka, pokładałam w uczuciach, mądrości i prawnym sposobie myślenia znacznych reprezentantów Hiszpanii. Teraz więc tѣm mocniej cieszę się, gdy Korteżom oznajmić mogę, iż jestem gotowa, w imieniu Królowej córki mojej, uroczystie i bez żadnego przymusu, wykonać przysięgę, jako zupełnie zgadzam się na uchwaloną przez Korteży ustawę i przyy muję ją, widząc w tѣm zbawienie i potrzebne zapewnienie dla korony, jak niemniej utrzymanie szczęścia Hiszpanii.“ Dano w pałacu naszym dnia 4 Czerwca 1837. *Marya Chrystyna*. — Korteży oświadczyły, iż z wielką radością przyy mują posłanników Królowej, a zawczora

*) Podług listów pisanych z Rzymu, nie było żadnych innych zaburzeń, prócz niektórych, już wiadomych, zayść zgiełkliwych, z powodu drożyzny chleba.

принимать Посланниковъ Королевы, и третьяго дня всѣ члены подписали въ трехъ экземплярахъ новое уложеніе, изъ коихъ одинъ предназначенъ для Королевы, остальные же для двухъ законодательныхъ Палатъ. (G. C.)

ТУРЦІЯ.

Константинополь, 9-го Іюня.

Нѣсколько дней дѣшняя полиція была чрезвычайно дѣтельна, такъ какъ будто открыты слѣды заговора распространенаго здѣсь и въ провинціяхъ. Всѣ заговорщики, какъ утверждаютъ, принадлежать къ приверженцамъ прежнихъ Янычаръ, слѣдовательно не чего было слишкомъ опасаться. Должно надѣяться, что виновные не избѣгутъ суда, который въ этотъ разъ дѣйствуя безъ торопливости, будетъ вѣроятно стараться изслѣдовать самое начало предполагаемаго покушенія. (G. C.)

СМѢСЬ.

Наслѣдники Мегмета-Али.

Ибрагимъ-Паша и Аббасъ-Паша.

За нѣсколько мѣсяцевъ назадъ въ газетахъ писали, что Мегметъ-Али созвалъ въ Каирѣ начальниковъ провинцій и всѣхъ Государственныхъ сановниковъ для объявленія имъ въ торжественномъ собраніи намѣреній своихъ, касательно назначенія наслѣдниковъ, и для утвержденія этого выбора. Старшему сыну своему Ибрагиму-Пашѣ онъ отдаетъ Сирійской Пашаликѣ, а Египетъ оставляетъ внуку своему Аббасу-Пашѣ, сыну любимѣйшаго изъ его дѣтей, Туссума. Мы представимъ здѣсь краткій очеркъ характеровъ этихъ наръченныхъ наслѣдниковъ, и расскажем нѣсколько случаевъ изъ жизни ихъ, такъ какъ сами слышали отъ Египтянъ.

На рынкѣ Канкалили мы познакомились съ однимъ почтеннымъ купцомъ, Ибрагимомъ-Абу-Келилемъ, онъ пользуется большимъ уваженіемъ своихъ товарищей, и они не рѣдко требуютъ его совѣтовъ. Ему 60 лѣтъ отъ роду; онъ былъ свидѣтелемъ частыхъ революцій, которыя измѣнили, но не улучшили участи Египта, какъ обыкновенно бываетъ со всѣми революціями. Спокойно перенесъ онъ всѣ несчастія, и когда рассказывалъ намъ о нихъ, то говорилъ, какъ о старой повѣсти, которая будто происходила не между людьми, потому что въ рассказѣ своемъ онъ никогда не упоминалъ собственныхъ именъ. Въ повѣствованіяхъ его, надъ всѣми происшествіями разлита была какая то дивная сила могущества Бога и Его непреложной воли. Говорилъ ли онъ о томъ, какъ въ послѣднюю моровую язву на глазахъ его погибли двѣнадцать человекъ изъ его семейства, или рассказывалъ о бѣдности, въ которую Турки ввергли Египетъ своимъ грабительствомъ, онъ всегда оканчивалъ прославляя всемогущество Господа съ смиреніемъ, не доверяя иногда и самой надеждѣ, и почитая ее за ропотъ противъ воли неба. Ибрагимъ-Абу-Келиль былъ рассказчикъ пріятный и легкій; прямодушіе и доброта проявлялись всегда въ его сужденіяхъ. Онъ былъ приверженъ къ своей религіи безъ фанатизма, но и не по одной привычкѣ. Мы съ намѣреніемъ говоримъ о честности и благородномъ характерѣ этого купца, чтобы удостоверить читателей въ справедливости свѣдѣній, которыя собрали мы въ его разсказахъ о приверженности Арабовъ къ ихъ Пашамъ.

— Мегметъ-Али, говорилъ онъ, безъ сомнѣнія, человекъ добрый, Государь великій, одаренный твердымъ умомъ и исполненный благородства; но онъ слишкомъ занятъ распространеніемъ своихъ владѣній; онъ допускаетъ себя обманывать льстецамъ, которые непрерывно увеличиваютъ народную нищету.

— Но, новыя учрежденія, которыя Великій Паша (такъ называютъ они Вице-Короля) заимствуетъ ежедневно изъ Европы, не содѣлаютъ ли Египетъ счастливымъ и могущественнымъ?

— Гордость Турокъ, отвѣчалъ онъ, уничтожаетъ всѣ усилія, которыя дѣлаетъ Вице-Король для улучшенія управленія въ этой странѣ. Люди, достигшіе власти происками, не умѣютъ ничего учредить, а почитаютъ себя свѣдущіе Европейцевъ, отъ которыхъ они научились только въ половину. Всѣ эти преобразования, быть можетъ, очень хороши для земель Христіанскихъ, но лучше бы оставить неприкосновенными учрежденія отцовъ нашихъ, которыя сдѣлали насъ счастливыми.

— Какую довѣренность оказываетъ народъ Ибрагиму-Пашѣ? Думаютъ ли, что онъ будетъ продолжать преобразования, начатыя отцемъ его, или возвратится къ древнимъ обычаямъ?

Купецъ посмотрѣлъ на насъ печально, покачалъ головою и сказалъ: „Народъ почитаетъ Ибрагима-Пашу не сыномъ Мегмета-Али — но сыномъ водо-

ТУРСУА.

Константинополь, д. 9 Czerwca.

Przez dni kilka była policja tutejsza nadzwyczaj czynna: miano bowiem powziąć ślady śpiska rozbójczego tu i po prowincjach. Spiskowi mają być samy stronniacy dawnych Janczarów, nie było więc wielkiego niebezpieczeństwa. Trzeba się spodziewać, że sprawy nie ujdą rąk sprawiedliwości, która tym razem działając bez pośpiechu, zechce zapewne dójść całego wątku zamierzonego zamachu. (G. C.)

ROZMAITE WIADOMOŚCI.

NASTĘPCY MEHMEDE ALEGO.

Ibrahim-Basza i Abbas-Basza.

Przed kilką miesiącami czytaliśmy w gazetach, że Mehmed-Ali zwołał do Kairu naczelników prowincyi i wszystkich urzędników kraju dla oświadczenia im na uroczystém zgromadzeniu swoich zamiarow, względem naznaczenia następców, i dla utwierdzenia tego wyboru. Starszemu swojemu synowi, Ibrahimowi-Baszy, oddaje Paszalik Syryjski, a Egipt zostawuje swemu wnukowi Abbassowi-Baszy, synowi nayulubieńszego z jego dzieci Tussuma. Podamy tu krótki rys charakterów tych mianowanych następców, i opiszemy kilka zdarzeń z ich życia, jakieśmy to sami od Egipcyan słyszeli.

Na rynku Kankalili zabraliśmy znajomość z pewnym szanownym kupcem, Ibrahimem-Abu-Kelilem; posiada on wielki szacunek u swoich towarzyszy, którzy często rad jego zasięgają. Liczy on dopiero 60 lat wieku; był świadkiem częstych rewolucyi, które odmieniły, ale nie ulepszyły losu Egiptu, jak to zazwyczaj ze wszystkimi bywa rewolucjami. Zniósł on spokojnie wszystkie nieszczęścia, i kiedy nam o nich opowiadał, mówił jakby o starej powieści, która nie między ludźmi miała miejsce, gdyż w opowiadaniu swoim nie wymienił nigdy własnego nazwiska. W opowiadaniach jego, nad wszystkimi wypadkami rozlana była niejakaś zadziwiająca moc Wszemocności Boga i świętej jego woli. Mówił o tém, jak podczas ostatniego morowego powietrza w oczach jego zginęło dwanaście osób z jego rodziny, albo opowiadał o nędzy, w jaką Turcy pogrążyli Egipt przez swe łupieztwa, zawsze kończył wystawiając wszemocność Boską z pokorą, niewierząc niekiedy i w samą nadzieję, poczytując ją za szemranie przeciwko woli Nieba. Ibrahim-Abu-Kelil był opowiadaczem przyjemnym i lekkim; prostota i dobroć zawsze się malowały w jego zdaniach. Był on przywiązany do swojej religii bez fanatyzmu, ale też i nie przez samo tylko nawyknięcie. Jedynie mówimy o zacności i szlachetności charakteru tego kupca, ażeby przekonać naszych czytelników o prawdziwości podań, które powzięliśmy z jego opowiadań względem przywiązania Arabów do ich Baszow.

Mehmed-Ali, mówił on, jest to, bezwątpienia, człowiek dobry, Pan wielki, udarowany stałym umysłem, i pełen szlachetności; ale zbyt często się zatrudnia rozszerzeniem swoich posiadłości; pozwala sobie oszukiwać pochlebcom, którzy nieustannie powiększają nędzę narodu.

— Ale nowe urządzenia, które Wielki Basza (tak nazywają Arabowie Vice-Króla) codziennie zapożycza od Europy, czyliż nie uczynią Egiptu szczęśliwszym i potężniejszym?

— Duma Turków, odpowiedział, znikczemnia wszystkie usiłowania, które czyni Vice-Król dla polepszenia administracyi tego kraju. Ludzie, którzy podstępami osiągnęli władzę, nie umieją urządzać, a mają siebie za mędrszych od Europejczyków, od których nauczyli się tylko połowy. Wszystkie te odmiany bydlę mogą bardzo dobre dla krajów Chrześcijańskich, ale lepiej by było zostawić nienaruszonymi instytucje naszych ojców, które nas uszczęśliwiły.

— Jakie zaufanie okazuje naród ku Ibrahimowi-Baszy? Czy sądzą, że on będzie dalej uskuteczniał reorganizacye, przez jego oycę rozpoczęte, albo do dawnych powróci zwyczajów?

Kupiec spójrzał na nas ze smutkiem, potrząsnął głową i rzekł: „Naród uważa Ibrahima-Baszę, nie za syna Mehmeda-Alego — ale za syna wozivody; i rzeczywi-

носа; и действительно онъ ни чѣмъ не похожъ на Мегмета-Али. Онъ не имѣетъ такого пріятнаго, почтеннаго вида, какъ Вице-Король; онъ не умѣетъ улыбкою вселять радость и надежду въ сердца тѣхъ, которые къ нему обращаются. Онъ не имѣетъ ни одной изъ драгоценныхъ добродѣтелей, наполняющихъ душу Мегмета-Али благоуханіемъ. Онъ скупъ, жаденъ, ненасытенъ къ богатству, недоволенъ огромнымъ содержаніемъ, которое получаетъ изъ казны и торгуетъ чрезъ Христіанъ для своего обогащенія; удерживаетъ мануфактуры, которыя не платятъ податей. Въ Даміетѣ, рисъ, собираемый съ обширныхъ полей его, изыять отъ платежа налоговъ; хлопчатая бумага и тутювыя плантаціи тоже. Когда въ Смирнѣ учредилъ онъ фабрику шелковыхъ кушаковъ, то въ приказѣ пригласилъ всѣхъ Офицеровъ, чтобы они оставили красные кушаки, которые продавало имъ правительство, и присили бы приготовляемые на его фабрику. Такое приглашеніе было настоящимъ приказомъ; и потому всѣ Офицеры покупали Сирійскіе кушаки. Государство потерпѣло потерю, но Ибрагимъ-Паша умножилъ свои богатства.

— Но за чѣмъ Великій Паша допускаетъ такіа злоупотребленія?

— Сынъ его ему нуженъ, потому что онъ счастливъ на войнѣ. Ибрагимъ-Паша вымышляетъ ежедневныя средства къ умноженію своего богатства, и въ то же время непрерывно побуждаетъ отца своего уменьшать жалованье, назначенное Генераламъ и первымъ Государственнымъ чиновникамъ.

Однажды послѣ такого разговора, въ которомъ Ибрагимъ-Абу-Келиль высказалъ намъ мало по малу все свое имѣніе, но съ большимъ благоразуміемъ и осмотрительностію, нежели мы въ состояніи это сдѣлать, передавая его слова, онъ разсказалъ намъ одинъ случай, доказывающій скупость и варварство Ибрагима-Паши.

Паша прогуливался въ кабріолетѣ, который онъ выписалъ изъ Европы, и съ быстротою стрѣлы катился по улицамъ. Непредусмотрительность и торопливость порождаютъ несчастія, говоритъ Арабская пословица. На поворотѣ одной улицы, онъ сшибъ съ ногъ бѣднаго феллаха: лошадь затоптала его и колесо кабріолета переломило ему ногу. Жена несчастнаго была свидетельницею этого происшествія. Она бросаетъ то, что несла на головѣ, и видитъ, что мужъ ея изуродованъ на вѣкъ, и не въ состояніи уже пропитать своего семейства, бѣжитъ въ слѣдъ за Пашею, умоляя о состраданіи. Ибрагимъ-Паша, слыша крики ея, даже не обернулся; но прѣхавъ въ Дворецъ сказалъ: Избавьте меня отъ этой докучливой женщины! Онъ приказалъ дать ей 4 піастра (1 рубль) и выгнать ее.

— Какая участь ожидаетъ Египетъ, по смерти Вице-Короля?

— Да отдалить отъ насъ Богъ это несчастіе — сказалъ Ибрагимъ-Абу-Келиль. Жизнь Мегмета-Али — жизнь нашего народа. По мѣрѣ того, какъ растутъ его годы, и наши несчастія умножаются; — но когда умретъ Великій Паша тогда и мы умремъ, если Богъ не помилуется насъ.

— Почему же не надѣетесь вы, что Мегмету-Али наследуетъ кто либо другой, а не Ибрагимъ-Паша? — У него много сыновей.

— Правда, но другіа дѣти его еще очень молоды. Старшему изъ нихъ Сеидъ-Бейю только 13 лѣтъ. — Аббасъ-Паша, его внукъ, такъ нерадиво воспитанъ, что ему трудно будетъ противустоять своему дядѣ. Этотъ, кажется, готовится къ борьбѣ, собирая значительныя богатства; онъ ласкаетъ войско, обѣщая производствъ и никогда не выполняетъ своихъ обѣщаній; онъ всѣми средствами старается освободиться изъ подъ власти отца. Противникъ всѣхъ нововведеній Вице-Короля, онъ ожидаетъ только минуты его смерти, чтобы возстановить старый порядокъ во всемъ что не касается устройства войска. Еще прежде путешествія своего въ Каиръ, онъ говорилъ открыто, что Европейцы смѣются надъ бѣлою бородою Мегмета-Али, лѣстятъ его тщеславію и побуждаютъ его къ безумнымъ предпріятіямъ. По его наущенію, были изгнаны многіе франки и уменьшено число народныхъ школъ. Къ тому еще Ибрагимъ-Паша не Музульманскій Князь: онъ никогда не окружаетъ себя пышностію; одежда его всегда въ безпорядкѣ и щедрость никогда не разверзаетъ руки его для благотворительности. (Окончаніе впереди.)

Съ 1-го числа настоящаго мѣсяца Іюля, началась подписка на 2-ю половину текущаго года. Цѣна съ пересылкою по почтѣ 5 р. 50 к. сер., безъ почты 4 р. 50 к. сер. Для жителей города Вильны принимается и на четверть года, цѣна 2 р. 25 коп. сер.

ВИЛЬНА. Типографъ А. Марциновскаго. Печатать дозволяется. Іюля 2 д. 1837 г. — Цензоръ Стат. Совѣт. Кав. Лейбъ Боровскій,

сѣе въ ничѣмъ не jest подобны до Mehmeda Alego. Nie-ma on tak przyjemney, tak poważney postawy, jak Vice-Król; nieumie uśmiechemъ wlewać radości i nadziei w serca tych, którzy się do niego udają. Niema on żadney z tych drogichъ cnot, które duszę Mehmeda-Alego wonnością napełniają. Jest skąpy, chciwy, nie syty bogactw, nie kontent z ogromney pensyi, którą pobiera ze skarbu i prowadzi handel przez Chrześcian dla swego zбогаченія się; zakłada rękodzielnie, które nieplacą podat-ków. W Damiecie, ryż, z obszernychъ jego gruntów zbierany, wyjęty jest od płacenia podatków; bawełna i plantancye morwowe toż samo. Kiedy w Smirnie za-łożył on fabrykę jedwabnychъ pasow. przez rozkazъ dzien-ny wezwałъ wszystkichъ Oficerów, ażeby nie nosili czer-wonychъ pasów od Rządu przedawanych, lecz żeby kupo-wali robione w jego fabryce. Wezwanie takie było rze-czywistymъ rozkazemъ; dla tego też wszyscy Oficerowie pokupowali pasy Syryyskie. Kray ponosił stratę, ale Ibrahim Basza, powiększył swe skarby.

— Czemuż więc Wielki Basza pozwala takichъ na-dużyć?

— Syn jego jest mu potrzebny dla tego, że jest szczę-śliwy na wojnie. Ibrahim-Basza codziennie wymyśla środki do powiększenia swojego bogactwa, i ra-zem bezustannie pobudza swojego oycę do umniejszenia płacy, jaka jest naznaczona dla Jeneratów i pierwszychъ Urzędnikówъ Państwa.

Pewnego razu po takiejъ rozmowie, w której Ibra-him - Abu - Kelil odkryłъ namъ swoje zdanie, lecz z większą roztropnością i ostrożnością, niżeliśmy mogli to uczynić powtarzającъ jego wyrazy, opisałъ onъ namъ jedno zdarzenie, świadczące o skępstwie i barbarzyństwie Ibrahima-Baszy.

Basza przejeżdżałъ się w kabryolecie, sprowadzo-nym z Europy i z szybkością strzały latał po ulicach. Nieostrożność i nieprzytomność rodzi nieszczęście, powia-da Arabskie przysłowie. Na zawrocie jedney ulicy, zwa-liłъ z nogъ ubogiego fellacha: konie go zdratowały, a ko-ło kabryoletu zgruchotało mu nogę. Żona nieszczęśli-wego była świadkiemъ tego przypadku. Rzuca ona to, co niósła na głowie, i widząc, że mążъ jey został kale-ką na zawsze i że już nie jest w stanie wyżywić swojej rodziny, bieży w śladъ za Baszą, błagającъ go o litość. I-brahim-Basza, słyszącъ jey wołania, ani się poruszył; ale przyjechawszy do pałacu powiedział: Wybawcie mię od tej uprzykrzoney kobiety! kazałъ dać jey 4 piastry (1 rubel) i wypędzić.

— Jakiego losu spodziewa się Egiptъ po śmierci Vice-Króla?

— Niechъ od nasъ Bógъ odwróci to nieszczęście — powie-działъ Ibrahim - Abu - Kelil. Życie Mehmeda-Alego — jest życiemъ naszego narodu. W miarę wzrastania jego lat, powiększają się nasze nieszczęścia; — ale kiedy Wielki Basza umrze, wtedy i my pomrzemy, jeżeli Bógъ nie zlituje się nadъ nami.

— Dla czegoż nie możecie mieć nadziei, że po Me-hmedzie-Alimъ nastąpi kto inny, nie zaś Ibrahim-Basza. — Wszakъ onъ ma wielu synów.

— Prawda, lecz dalsze dzieci jego są jeszcze bardzo młode. Starszy z nichъ Said Bey ma tylko 13 lat. — Ab-bas-Basza jego wnuk, takъ niestarannie jest wychowa-ny, że ciężko mu będzie sprzeciwić się swojemu stry-jowi. Ten tymczasem, zdaje się gotować do walki; zbiera-jącъ ogromne bogactwa stara się jednać przychylnosć ku sobie woyska, obiecującъ promocyę, ale nigdy nie wypełnia swoichъ przyrzeczeń; wszelkiemi środkami usiłuje uwolnić się z pod władzy oycę. Będącъ przeciwnikiemъ wszystkichъ nowychъ wprowadzeń Vice-Króla, oczekuje tylko chwili jego śmierci, dla przywrócenia dawnego porządku we wszystkichъ, co się nieściaga do woyska. Jeszcze przedъ podróżą swoją do Kairu, mó-wiłъ onъ otwarcie, że Europejczycy naśmiewają się z siwey brody Mehmeda-Alego, pochlebają jego dumie i zachęcają go do nierozsądnychъ przedsięwzięć. Z jego namowy wygnano wielu franków i zmniejszono liczbę szkółъ narodowych. A do tego jeszcze Ibrahim-Basza nie jest Xięciemъ Mużułmańskimъ; nigdy się nieotacza-przepychem; odzienie jego zawsze jest w nieładzie, a hojność nieotwiera nigdy ręki jego dla dobroczynności. (Dokończenie nastąpi.)

Od dnia 1-go teraźniejszego miesiąca Lipca, za-częła się prenumerata na 2-gie półrocze bieżącego roku. Cena zwyczajna z pocztą 5 rub. 50 kop., bezъ pocztу 4 rub. 50 kop. srebrem. Na mieyscu w Wil-nie można prenumerować i kwartałowie, cena 2 rub. 25 kop. srebrem.